

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI. CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), APRIL 20, 1943. STEVILKA (NUMBER) 91

BOMBNIKI V 4-DNEVNI BITKI S KRDELOM NEMŠKIH PODMORNIC

Pet podmornic so bombniki pogreznili, mnogo pa jih poškodovali. — Napad na dvoje konvojev.

V KONVOJU JE BILO POGREZNJENIH NEKAJ PARNIKOV

LONDON, torek, 20. aprila. — Ministrstvo angleške zračne sile javlja, da so se angleški in ameriški bombniki sredi meseca marca udeležili obrambe dveh važnih konvojev ter da so letom štiri dni trajajočih napadov uničili pet nemških podmornic, mnogo nadaljnjih pa resno poškodovali.

V konvoju je bilo sicer izgubljenih nekaj parnikov, toda čim se je konvoj približal dosegu bombnikov, se je celotna slika izpremenila.

En sam bombnik je uzrl tekono ene ure šest podmornic ter je tri napadel.

Podmornice na površini

Bitka je bila tako srdita, da so se podmornice večkrat dvignile na površino, da s svojimi topovi napadejo bombnike, ali pa da "rečaržajo" svoje baterije, ki služijo za pogon strojev. Bombniki so obdelovali podmornice z bombami in težkimi strojnimi puščicami. Neki Liberator bombnik je tekom dveh dni opazil osem podmornic ter jih pet napadel. V 72 urah je imela pošteta tega bombnika samo osem ur spanja.

Konec podmornic

Mnogo napadenih podmornic je po napadu šinilo s prednjim koncem naglo visoko iznad površine, nakar so se pogreznili, da se nikoli več ne vrnejo na površino. Na mnogih krajih so plavale po vodi debele plasti olja in razne razbitine, ki so pričale, da je tam grob nadaljnjih podmornic.

Bombardiranje Tokija iz "Šangrila"

Bombniki generala Doolittle-a so odleteli z matične ladje bombardirajo japonsko glavno mesto.

Mrs. Julija Radulovich (najbolj znana Hrvatica), stanujoča na 1344 Orchard Grove Ave., je včeraj povedala tajnostno zgodbo o bombardiranju Tokija pred letom dni. Mrs. Radulovich je dejala, da ji je zgodbo povedal njen sin, ki služi pri mornarici, ki je bil meseca decembra doma na dopustu.

Ameriški bombniki, ki so bombardirali Tokio, so bili namreč na nosilki letal, ki je odpeljal proti Japonski. Približno 200 milj od Tokija so letala pod poveljstvom generala Doolittle-a zleteli s krova v Tokio.

Prvi je odletel s krova s svojimi bombnikom poveljnik Doolittle, ki je krožil toliko časa v zraku nad morjem, dokler niso stvorili formacije ter odleteli nad Tokio. Po bombardiranju so se bombniki spet vrnili na svojo matično ladjo, ki je bila v tem slučaju tisti skrivnostni koraj "Šangrila". odkoder so bombniki odleteli.

Kupujte vojne bonde in vojno-varčevne znanke, da bo čimprej poraženo naše in vse, kar ono predstavlja!

Storimo svojo dolžnost!

Naša dežela Amerika je z ostalimi združenimi narodi v gigantski vojni proti internacionalnemu fašizmu. Naša vlada apelira na nas, da ji posodimo in nabereemo tekom prihodnjih tednov trinajst milijard dolarjev. Mi to lahko storimo in storili bomo! Vsak Amerikanec bi moral vedeti sledeče resnice:

V tej vojni, ki je najstrašnejša, kar jih pozna svet, smo naredili dober začetek. Izvežbali smo že milijone mož, izdelali mnogo orožja in izgradili že mnogo ladij.

Toda vse to je komaj začetek. Med nami ni moža ali ženske, ki bi mogel reči, da smo naredili že dovolj za izvojevanje zmage!

S tem, da smo izgradili lansko leto 8 milijonov ton ladij, smo posekali vse rekorde. Toda resni voditelji armade in mornarice vam bodo povedali, da 13 milijonov ton ladij, ki jih bomo dogradili letos, še vedno ne bo dovolj.

Od sedaj dalje pa vse do končne zmage mora biti Amerika v ofenzivi. Vedno več sinov, bratov in očetov odhaja na bojne fronte. Naše izgube so se že pričele kupičiti in bodo zmerom večje.

WINGS FOR VICTORY

Zato moramo sedaj vsi kupovati vojne bonde. Toda mi moramo tudi pomagati plačevati za povečano gradnjo vsega potrebnega. Mi moramo storiti vse, kar je v naših močeh, da doprinesemo vsaj del tega, kar morajo doprinesati in kar bodo morali še doprinesiti naši borci v najbolj krvavih bitkah sveta. Mrzlo dejstvo je sledeče: ako hočemo, da se naša vojna mašina ne ustavi, moramo pripevati še ta mesec 13 milijard ali bilijonov dolarjev. To pomeni: 13 milijard nad tem, kar izdamo redno za vojne bonde!

V prihodnjih dneh vas bo morda obiskal eden izmed onih, ki so na delu v tej kampanji. Toda ne čakajte nanj! Pojdite nemudoma do svoje najbližje banke, do poštnega urada ali sploh do tega ali onega urada, kjer prodajajo vojne bonde, in storite svojo dolžnost! In ne pozabite tega: Dočim ste izpolnili to svojo dolžnost, ste naredili sebi eno največjih uslug v življenju!

Kajti vojni bondi Zedinjenih držav pomenijo najboljšo investicijo na svetu. Ti bondi bodo pripomogli, da bomo imeli še nadalje takšno življenje, kakršnega smo vajeni. Vsak cent, ki ga boste danes v ta namen vložili, bo zajamčil delo in prosperiteto po tej vojni.

Za blagor naše domovine in za vaš lastni blagor, — investirajte in pomagajte, kolikor morete!

HITLER SE BO POSVETOVAL

LONDON, 19. aprila. — Poročila z nemške meje naznanjajo, da je Hitler poklical na svoj grad v bavarskih Alpah svoje reprezentante z Balkana, s katerimi bo prihodnje dni konference o situaciji. Franz von Papen, nemški poslanik v Turčiji, je že na poti v Nemčijo.

LEHMAN PRI ANGLESKEM KRALJU

LONDON. — Herbert H. Lehman, direktor za inozemski relief in izgradnjo, je bil na obedi v Buckingham palači kot gost kralja in kraljice.

ROOSEVELT BO GOVORIL

WASHINGTON, 20. aprila. — Iz Bele hiše je bilo sredi naznanjeno, da bo nočoj, v torek ob enajstih zvečer, predsednik Roosevelt govoril po radiu ameriškega narodu. Njegov govor bodo prenašale vse radio-postaje.

Predmet predsednikovega govora ni bil objavljen, toda naglašajo, da je danes 54. rojstni dan dan Adolfa Hitlerja, ki bo najbrže podal danes svojo izjavo glede nekoga "Evropskega čarterja."

Na vsak način bo govor predsednika Roosevelta velike važnosti, zato priporočamo vsem, da ga poslušajo.

Mlada morilca priznala umor pre-kupca s papirjem

Med tem, ko je 17 let stari lopov držal žrtev za roke, jo je 14 let stari malopridnež tolkel po glavi.

Neki 14 let stari malopridnež je včeraj priznal, da je on ubil Maxa Trugmana, prekupca starega papirja, katerega je tolkel s težkim železnim orodjem po glavi, dočim ga je njegov 17-letni tovariš držal.

Malopridneža, 14 let stari John Henry Boone, in 17 let stari James Holean, ki je bil že zaprt zaradi tatvine ročnih torbic, sta priznala, da sta ubila Trugmana v soboto ponoči ter ga oropala za \$34.

Truplo 68 let starega prekupca papirja, ki je imel vso razbito glavo, je našel v soboto njegov zet v Trugmanovi pisarni, Waste Paper Co., 7500 Stanton Ave.

Fanta, ki sta črnca, bosta danes obtožena umora po prvem redu.

Fanta sta priznala, da je Holean zgrabil Trugmana zadaj za roke ter ga držal, dočim pa je pričel mlajši malopridnež tolči s težkim "pipe wrenchem" po glavi.

"Trugman me je poznal, zato sem ga ubil," je rekel mladi morilec.

Malopridneža sta povedala, da sta dotičnega dne delala za Trugmana, ki ju je najel, ki ju je videl postopati po dvorišču.

Fanta sta mislila, da bosta dobila pri njem več denarja, toda Trugman je malo prej odnesel nad \$1,000 na banko.

GRSKO VELEPOSLANISTVO V RUSIJI

LONDON, 18. aprila. — Grška vlada je sklenila, da bo dvignila svoje poslaništvo v Moskvi v čin veleposlaništva, ruska vlada pa bo storila isto s svojim poslaništvom pri grški vladi. Tozadeven sklep je bil došen zaradi velikega vzajemnega prijateljstva med obema narodoma.

Seja

Nocoj ob 8. uri se vrši seja društva "Blejsko jezero" št. 27, S. D. Z. v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Radi važnosti seje, se prosi članstvo, da se gotovo udeležijo. Pobiranje asesmenta se bo vršilo prihodnji ponedeljek večer, kot običajno.

MASAKER NEMŠKEGA LETALSTVA NAD SICILSKO MORSKO OŽINO

Zavezniški letalci so sestrelili 68 velikih transportnih letal, natrpanih z vojniki osišča.

AMERIŠKI BOMBNIKI SO SE ZAPRAŠILI KO JATA JASTREBOV MED NEMŠKE TRANSPORTE.

LONDON, torek, 20. aprila. — Poročila iz Stockholma naznanjajo, da se vrši v Sicilski ožini srdita bitka med bojnimi ladjami osišča, ki spremljajo neki konvoj, in angleškimi rušilci. Nadaljna poročila tudi naznanjajo, da je odplula na morje italijanska mornarica. Osišče si na vse kriplje prizadeva, da bi evakuiralo gotovo osobje iz Afrike.

Masaker nad Sicilsko ožino

Velika ameriška letalska sila, podpirana po južnoafriških bojnih letalih, je patrolirala v nedeljo nad Sicilsko ožino, kjer je uzrla nemški zračni transport, ki je letel proti Siciliji. Ameriški lahki bombniki so se zaprašili kakor jata jastreb med nemška transportna letala, dočim so se južnoafriška letala dvignila visoko v zrak ter se spoprijela tam z nemškimi bojnimi letali, ki so ščitila transporte. Nato pa se je igra začela. Transporti, katerih je bilo v konvoju nad 100, so začeli treskati drug za drugim v morje.

Nadaljnih 10 transportnih letal uničenih

Pozneje pa je bilo uničenih v morje.

"New York Post" priporoča ustanovitev novega, zmognega državnega departmenta

Za državnega tajnika naj bi bil imenovan Wendell L. Willkie, za ambasadorja Jugoslavije in Grčije pa ameriški pisatelj našega rodu — Louis Adamič.

Dnevnik New York Post je priobčil dne 10. aprila sledeč nasvet in resolucijo:

KER je med ameriškim ljudstvom zelo razširjena bojazen, da so objektivni naših vojnih prizadevanj in vnanje politike, namreč ustanovitev Starih svobod in ohranitev ter razširjenje demokracije vsepovsod, v veliki nevarnosti, da se vsega tega ne bo doseglo, in

KER državni department nima nobenega kontakta ter ne odraža nad in aspiracij ameriškega naroda,

NAJ BO SKLENJENO, da ljudstvo zahteva ustanovitev prostovoljnega državnega departmenta, katerega naj tvorijo možje in žene zmognosti, izkušeni in dobre volje, ki strastno verujejo v demokracijo in ki želijo, da bi demokracija prodira v vse štiri strani sveta.

Funkcije prostovoljnega drž. departmenta

Tak prostovoljen državni department naj bi svetoval predsedniku ter senatnemu in kongresnemu odboru za inozemske zadeve glede vseh problemov, ki se pojavljajo v naših mednarodnih odnosih in glede političnih smernic, ki bodo odločevale ekonomsko obliko bodočih stvari. V dosega tega se svetuje sledeča temeljna imenovanja:

Državni tajnik: Wendell L. Willkie.

Državni podtajnik: John G. Winant (sedanji ambasador v Londonu).

Pomožna državna tajnika: Walter Lippman (columnist), in Walter Millis (uredniški član).

Poročnik Henry Laurich, ml. je prišel s svojo soprogo iz Camp Carson, Colo., na kratek obisk k svojim staršem, Mr. in Mrs. Laurich, 6705 1/2 Bonna Ave. Tu bosta ostala do sobote. Poročnik Laurich je komandant 355 inanterije, Co. D. Ko bo doma, bo v petek praznoval svoj rojstni dan. Prijatelji so vabljeni, da ga obiščejo.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondov in vojno-varčevalnih znanke!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

KDO JE ZAPEČATIL USODO JUGOSLAVIJE?

V soboto smo obljubili objaviti v našem listu serijo uvodnikov, ki bodo vrgli dokaj luči na dogodke v Jugoslaviji kakor tudi na politično situacijo, ki je dovela do njih. Svoje tu navedene informacije in ugotovitve črpamo iz raznih virov, ki so nam bili dani na razpolago. Uvod o knezu Pavlu ter o politični situaciji, ki je privedla do tako zvanega tripartitnega pakta, je posnet po članku v mesečniku "Yugoslavia" — "Prince Paul of Yugoslavia"; vsi ostali podatki pa so nam bili poslani iz Švice in iz Londona, kamor so prispeli po podtalnih, osišču kakor tudi jugoslovanski vladi neznanih potih. Razume se, da natančnejših virov in naših zaupnikov ne bomo navedli.

Najprej je treba pojasniti politično situacijo, ki jo je ustvaril princ Pavel, ako hočemo razumeti dogodke, ki so dovedli do tripartitnega pakta.

Tekom periode Pavlovega regentstva je izzvalo pri vseh onih, ki so mislili, da kneza dobro poznajo, največje presenečenje dejstvo, s kakšno fineso in prevejanostjo je znal izpeljati svoje načrte. Pri njem so bili vselej prvi njegovi lastni interesi, potem šele interesi države. Problem države kot take, ga je prav malo briga.

V začetni periodi svojega regentstva se je pokazal kot mož rahlega zdravja, ki je bil poleg tega silno skromen in popolnoma brez vsakih ambicij. Vsakemu je, na primer, rad pripovedoval, da ni nikoli želel igrati velike vloge, da ne pozna ljudstva ne državnih zadev, in da mu je vse to nezaželeno breme, ki bo samo še izpodkopalo njegovo že itak rahlo zdravje. Pred politiki je ob vsaki priliki kritiziral diktatorske odredbe pokojnega kralja Aleksandra ter izjavljal, da on, ki je bil izsolan v demokratični Angliji, favorizira demokratičen režim. "Poglejte me, mar jaz izgledam kot diktator?"

Ko pa se je počutil bolj trdnega v sedlu, je šel do drugega ekstrema ter postal avtokratičen in nekompromisen. Sam sebi je hotel zagurati kontrolo nad vsemi važnejšimi političnimi vprašanji, zlasti nad vprašanji zunanje politike. Hotel je, da bi ves svet videl in vedel, da je vse odvisno od njega ter da je on tisti, ki o vsem razsoja. To je eden izmed nadaljnjih vzrokov, da je sprejel za ministre ljudi, o katerih je moralo biti vsakemu jasno, da niso oni tisti, ki vladajo deželi, temveč da je to on, knez Pavel. Ko ga je februarja meseca leta 1941 neki politik opomnil, zakaj drži v tako resnih časih na odgovornih mestih tako neznatne ljudi kakršna sta premier Cvetković in zunanji minister Cincar-Marković, se je knez nasmehnil in odgovoril: "Ali je res kdo v deželi, ki misli, da ta dva kaj odločata?" V takšni situaciji, ki je bila vsem Srbom dobro znana, ni nobenega dvoma, kdo je odgovoren za pristop Jugoslavije k osišču. Vsakemu Srbu je bilo jasno, da je bilo to delo kneza Pavla.

Kdo drugi v Jugoslaviji, razen kneza Pavla, bi sploh mogel narediti tako važno odločitev? Hrvatski in slovenski reprezentanti v vladi so izročili v njegove roke vse smernice zunanje politike. Od Srbov v vladi sta bila samo Cvetković in Cincar-Marković tista, ki sta mogla imeti sploh kaj vpliva nanj. Cincar-Marković je bil prej, preden je bil imenovan za zunanjega ministra, poslanik v Berlinu. Mož srednje inteligence, ni imel nobenih političnih ambicij ter je bilo znano, da se je bal odgovornosti.

Knez Pavel je ponajljal vsakemu, kdor ga je hotel poslušati, da Jugoslavija nima nobene izbire med paktom in vojno z Nemčijo. Dejal je, da bi bil v tem slučaju poraz Jugoslavije neizogiben, nakar bi doživela Jugoslavija usodo Poljske. Hitler je neusmiljen in ne odpušča. Knez je potisnil na stran vsak ugovor, češ, da pakt ne bo rešil Jugoslavije, temveč jo vseeno zaslužnjil.

Novica, da bodo Nemci vsak čas zasedli letališča v Bolgariji ter poslali svoje čete preko Donave, je vzbudila med Srbi veliko razburjenje. Svarilo premierja Churchilla Bolgariji je imelo silen učinek na Srbe. Vsi so bili mnena, da se mora Jugoslavija nemudoma upreti, ako hoče

računati na turško intervencijo in pomoč. Voditelji političnih skupin so šli nemudoma k princu, da poizvedo, ali bi ne bilo možno doseči s Turčijo sporazuma za skupno akcijo v slučaju, če Nemci vdor v Bolgarijo. Knez Pavel pa jim je dejal, da je zadržanje Turčije negotovo in oklevajoče in da se nanjo ni zanesti.

Kdo naj popiše ogorčenje članov Simovićeve vlade v Jeruzalemu, ko jim je jugoslovanski poslanik v Ankari M. Sumenković pokazal dokumente, iz katerih je bilo razvidno, da je turška vlada takoj, čim se je pokazala možnost nemškega vpada v Bolgarijo, ponudila Jugoslaviji vojaško zvezo, ki naj bi organizirala skupno vojaško akcijo proti Nemčiji! Jugoslovanska vlada oziroma knez Pavel pa ni sprejel te ponudbe. Zdaj je dokazano, da so poleg princa Pavla vedeli za to ponudbo samo Cvetković, Cincar-Marković in Antić.

S tem je bila zapečaten usoda Jugoslavije.

UREDNIKOVA POŠTA

Prva seja podružnice šte. 2 SANS

Chicago, Ill. — Zastopniki dr. šte. 86 S. N. P. J. in zastopniki kluba "Bled" so se dne 13. februarja sešli na pomenek z namenom, da si Slovenci in Slovenke na severni strani čikaškega mesta ustanovijo podružnico Slovenskega ameriškega narodnega sveta ter tako tudi dejansko sodelujejo v našem skupnem prizadevanju za rešitev prelepe Slovenije. Z dobro voljo so to tudi dosegli ter izvolili novi podružnici br. Louisa Skrbinka za predsednika, Johna Morsija za tajnika, Johna Turka za blagajnika in Franka Teropšiča pa za zapisnikarja.

Prva seja te podružnice se je vršila dne 14. marca. Udeležba je bila zadovoljiva in vpisalo se je tedaj v podružnico 29 članov in članic. Domala vsi ti so se obvezali plačevati najmanj po 50 centov na mesec. In še posebnih izrednih prispevkov se je nabralo.

Podružnični predsednik br. Skrbinek je prav spretno vodil to zborovanje, na katerem se je pokazalo, da so Slovenci na severu tega mesta zelo zavedni ljudje in da se poleg vsega drugega prav živo zanimajo tudi za usodo nesrečnega slovenskega naroda onostran Atlantskega morja.

Pazno so sledili br. Vincetu Cinkarju, ko jim je v poljudnih besedah razlagal pomen in namene tega našega vzajemnega gibanja za rešitev in osvoboditev naših bratov in sester v zaslužjeni stari domovini. S prav takšno napetostjo in takšnim zanimanjem so poslušali pisca teh vrstic in na njegovih resnih obrazih se je razodevala vsa tista dobra volja, ki je tako nujno potrebna v tem zgodovinsko pomembnem delovanju narodnega sveta.

Prvo zborovanje podružnice šte. 2 SANS je bilo uspešno v vsakem oziru in tako se lahko pričakuje, da bodo tudi vse njene nadaljnje seje dajale lep zgled slovenske zavednosti in človekoljubnosti.

Prihodnja redna seja se bo vršila dne 24. aprila o polosmih zvečer na 1638 N. Halsted St.

Vsi tisti, ki ste bili na seji v marcu, pripeljite s seboj vsak vsaj po enega človeka več na sejo, pa nas bo najmanj sto na zborovanju dne 24. aprila. Ko bomo končali, se bomo pa prav po domače malo pozabavali okusnem prigrizku in hladnem okrepčilu, kar vse nam bodo pripravile gostoljubne članice obeh organizacij.

Za podr. šte. 2 SANS

Zvonko Novak, član

Preorganizacija Srednje Evrope

V londonskem listu "Čehoslovak" je objavil g. minister Milan Grol dne 5. marca naslednji članek:

Ves svet gleda proti Srednji Evropi, katere pojem je v geografskem kakor političnem pogledu še nejasen — kakor da je jezikov na tehnični ki bo pokazal pogoje ravnovesja.

Samovoljni in posebni način, po katerem so Nemci pred 25 leti uporabljali to označbo, ko so mu dajali vsebino in smer nasprotno ciljem naših današnjih zaveznikov, nam razodeva nerealnost in meglenost tega imena, a tudi nevarnost, da ga uporabljamo na svoj poseben način in samovoljno kakor oni.

Pri razmotrivanju naših zunanjih problemov na Balkanu in v Donavski kotlini, bom delil obstoječe načrte v pozitivne in negativne in začel z onimi projekti, ki jih smatram negativnim. Nekateri iščejo rešitev problema v formulah, ki so na prvi pogled videli preproste, skoro avtomatične in dovršene, ki pa so votle in sedaj zaradi psiholoških in moralnih vplivov na javno mišljenje tudi nevarne.

Ne smemo pozabljati živega zanimanja ljudstva za idejo rekonstrukcije Evrope in vsega sveta; v svetu, ki je ogromno trpel, se je rodilo to zanimanje, a splošno hrepenenje za blagostanjem in obljube velikih zavznikih voditeljev, so ga poglabile.

Zdaj pa se nahajamo pred dvema jako težkima izpitoma, katere bomo morali položiti.

Zavezniške velesile bodo morale polagati izpit konstruktivne sposobnosti, dočim bo morala demokracija — naša razvojnata demokracija, ki jo imenujemo tudi meščansko — bo morala skozi izpit smisla za stvarnost in realnost.

Povsod govore o nekakšnem novem svetu in za ustvarjanje tega sveta zahtevajo žrtve, ki skoro presegajo človeške moči.

Dovolite mi, da na kratko izjavim: mislim, da sploh ni bolj učinkovite propagande ekstremnih in celo anarhističnih idej, nego bi bilo priznanje v strani demokracije, da ne zna napraviti nič boljšega in večjega od zopetne obnovitve Habsburžanov v našem letu 1943!

Zelo blizu, ali pa celo sorodna tej Habsburški kombinaciji, puhti in prazni in brez vsakega pozitivnega elementa, je projekt neke katoliške države. Ta kombinacija vsebuje eno misel ali na žalost smo eno: katoliško zavednost. Ta zavednost je spoštovanja vredna, toda tudi katoliki sami jo odklanjajo kot nezadosten element za uravnoteženje interesov in, kljub vsej duševni sili, za ujedinjenje duš. Avstrija, kateri dajejo v tej novi katoliški državi premoč, je že prej enkrat nosila to apostolsko zastavo na nemškem ozemlju, a mi vemo, s kakšnimi uspehi.

Kar se tiče moje domovine, so v njej Slovenci zares vzor katolikov, toda tudi oni nočejo ničesar slišati o tej katoliški državi.

Na neki konferenci tu v Oxfordu, so sami razložili in objasnili kakšne izkušnje so imeli od te katoliške solidarnosti. Oni ne pričakujejo od nemških in italijanskih katolikov nobenega povračila za trpljenje, katero prenašajo.

Čehi, ki morajo biti v vseh kombinacijah, tičočih se Srednje Evrope, najvažnejši in neobhodno potrebni konstruktivni element, tudi odločno odklanjajo to katoliško državo. Z Avstriji, Bavarci in Madžari, ki vedno teže za Nemci, bi postala taka katoliška država predstava za nemštva, kateri bi bili oproščeni vsi nemški grehi in ki bi povrh tega še brez vojne osvojila Čehoslovaško in tako ojačena ter s strani demokracije blagoslovljena in podpirana, mogla uspešno dovršiti nemško prodiranje v Donavsko kotlino, na Balkan in na Sredozemsko morje. Taka katoliška federacija seveda računa na to, da bo odtrgala Hrvate in Slovence od Jugoslavije. Tako da bi se to delo konstrukcije moralo začeti najprej z destrukcijo.

Nas Srbov, to je jasno, ne vabijo v to kombinacijo in nas avtomatično pehaajo onkraj klerikalne fronte, v pravoslavne kombinacije.

Ne bom se poglobljal v analizo vseh posledic, kajti popolnoma dovolj je, da povdarim naslednje: ta rešitev bi ponovila razdelitev Donavske kotline in prepad, ki bi bil še bolj globok nego dozdaj.

Ako bi sploh kakšna kombinacija razbila Evropo, potem bi bila to pač ta katoliška kombinacija, ki ni prav nič manj zastarela in preživela kakor kombinacija Habsburžanov.

A zdaj imajo še neki tretji projekt. Vem, da bom tudi tukaj naletel na protivna mišljenja, toda povedati moram, da se mi zde ravno tako nerealne te meglene ideje o nekakšni agrarni skupnosti, ki naj bi se v fantastičnem obsegu razprostirala od Baltiškega pa do Egejskega morja.

V vsej evropski zgodovini se takšna vertikalna linija od Balkana do Egejskega morja še ni nikdar pojavila kot hrbenica neke naravne skupnosti — niti v kulturnem ali političnem, niti v gospodarskem pogledu. Cilj take skupnosti, na poljedelski osnovi, bi mogel biti, da zaščiti interese istovetnih ali pa vsaj podobnih agrarnih krajev; v našem slučaju predpogoji za to ne obstojajo.

Gospodarsko življenje tega brezobličnega polzkega telesa, ki se izgublja v samih neskladnostih, bi bilo nemogoče, ker mu manjkajo organski faktorji živega in za življenje sposobnega sistema. Tak konglomerat ne bi reševal problemov, temveč bi jih kopičil in grmadil. V političnem smislu pa je ta kombinacija že v naprej diskreditirana zaradi negativnih ciljev, katere ji pripisujejo.

Namigavanje o takozvanem sanitarnem kordonu — idejo, katero so si izmislili nacisti in fašisti — so vzbudila nezaupanje Sovjetske Unije, tako da bi vsaka preka kombinacija — ki bi presekala Evropo — zanesla zmojo, vzbujala in onemogočala obenem kompromis med Rusi in Poljaki in, kar bi bilo še bolj nevarno, sporazum med Rusi in Angleži, brez katerega v Evropi sploh ni mogoče napraviti ničesar stalnega. To je velik problem — popolni sporazum med Angleži in Sovjetsko Rusijo,

toda ta problem je predpogoj za vse druge rešitve.

Mnogi teh načrtov za jutri slone na stremljenju, da se Nemce razoroži. Le en sam načrt se mi zdi učinkovit: namreč sporazum med Britanskim Imperijem in Sovjetsko Rusijo. Kdor hoče razumeti njegov pomen, naj le na to pomisli, da so vsi nemški načrti zgrajeni na razdvajanju Britancev in Rusov. Često se pojavljajo spori med malimi državami zaradi naših ozkih idej, ki preprečujejo sporazum s sosedi in tako še bolj otežkočujejo rešitev običnih problemov.

Tega o nas Jugoslovanih ne more nikdo trditi. Grško - jugoslovanski sporazum dokazuje kot začetek širših sporazumov, da smo pripravljeni storiti vse mogoče, z balkanskimi narodi in na severu, v Donavski kotlini, in to še prav posebno v soglasju z našimi čehoslovanskimi prijatelji, katerih interesi v Donavski kotlini so z našimi tesno povezani. Toda ravno tako kakor v čehoslovaško - poljskem vprašanju, je vse to podrejeno sporazumu in volji Angležev in Rusov, v sporazumu in s pomočjo Zedinjenih držav. Onega dne, kadar bodo te tri sile proglasile svojo soglasno voljo, bodo s svojo avtoriteto in disciplino napravile čudeže.

Seveda mali svetniki ne morejo delati čudežev. Kadar začno kovati velike načrte in se spuščajo v svoje posebne iniciative, male države često le ovirajo velike korake na potu v bodočo Evropo. Veliki branitelji svobode in pravice na svetu morajo spregovoriti svojo besedo. Božja in človeška pravica, katere so se pokazale v lepi sintezi v izjavah Stalina in Kanterburjskega nadškofa, so se vendar enkrat manifestirale s silo in avtoriteto, ki sta ponavadi privilegija uzurpatorjev. Mi računamo na to bodočo disciplino, uvedeno po volji velikih svetovnih demokracij. In pazili bomo, da našim zaveznikom te velike naloge ne otežkočimo.

Jugoslovanska edinost

Miss Ruth Mitchell trdi, da je prijateljela Srbov, a napada Jugoslavijo in s tem nanovo dokazuje globoko modrost starega poretka: Bog nas varuj naših prijateljev, svojih sovražnikov pa se bomo sami obvarovali.

Na tretji napad Miss Ruth Mitchell v ameriškem časopisu na hrvaški narod in Jugoslavijo, je včerajšnji "New York Herald Tribune" objavil naslednje pismo g. ministra Save Kosanovića:

G. Kosanović označuje pisanje Miss Ruth Mitchell kot škodljivo

Miss Ruth Mitchell je v New York Herald Tribune zopet obnovila svoje brutalne in zlobne napade na Hrvate. Nadala si je vlogo braniteljice Srbstva in si prizadeva dokazati s šovinističnim frazeologijo, katero mrzi večina Srbov, da Jugoslavija ne more obstojati. Kot Srba in demokrata me stresata groza in stud nad zgodovinskimi poneverbami in neresnicami, katere Miss Mitchell širi — v zablodo ameriškega javnega mišljenja o Hrvatih, o srbo-hrvaških odnosih, o Jugoslaviji. Nikakor se nočem zaplesti v polemiko z njo, kajti to bi bilo brez haska. Povdariti pa želim, zaradi važnosti časopisa, ki prinaša pisma Miss Mitchell, pred vsem naslednje:

Jugoslavijo so ustvarili napori najboljših Srbov, Hrvatov in Slovencev. Jugoslavijo je rodila narodova volja in zgodovinska potreba. Naši narodni sovra-

niki — sovražniki Srbov, Hrvatov in Slovencev — so se vedno borili in še danes bore proti Jugoslaviji. Napori uničevanja s strani osišča dokazujejo, da naši sovražniki napenjajo vse svoje sile, da bi preprečili obnovev Jugoslavije in drugič, življensko silo ideje Jugoslavije, ki je v nadčloveškem borbenem naporu vseh treh stavnih delov prišla do svojega pravega izraza. To je zgodovinska resnica.

Vse, kar je Miss Mitchell psala v preteklosti in vse, kar ona piše zdaj, je v najlepšem skladu s propagando Hitlerja in Mussolinija in s tem, kar delata, Pavelić v Zagrebu in Nečić v Beogradu. Kadar bo Goebbels uporabil izjave Miss Mitchell v svoji propagandi proti Jugoslaviji, bodo jugoslovanski bojovníki, ki se drže v balkanskih planinah proti neizmerni premoči, mislili, da Amerika podpira šovinizem, razkroj in pogubo njihovega krvavega napora. Zaradi tega je ono, kar piše Miss Mitchell dvakrat škodljivo Ameriki sami. Mnogo bolj škodljivo kakor Srbom in Hrvatom.

New York, 3. aprila 1943.
Sava N. Kosanović,
minister Jugoslavije.

Še en odgovor na pismo Miss Mitchell

NEW YORK, 7. aprila (NY. T) — Današnji New York Herald Tribune objavlja naslednje pismo:

"Kaj bi mislili Amerikanci, ako bi se pojavil nekakšen jugoslovanski duplikat Miss Ruth Mitchell in zahteval, da se južne države izločijo iz U. S. A. — češ da so očividno v neskladju z ostalo Ameriko, in njej popolnoma tuje?"

"Kaj bi dejali Amerikanci, ko bi jim bila podana takšna izjava kot dogma, ko da o njem resničnosti in neoporečnosti sploh ne bi bilo mogoče dvomiti; končno, kaj bi dejali, ako bi ta jugoslovanska Miss Mitchell nujno pozivala Evropo, naj bi zato, da ostane Amerika v povojnem svetu za večne čase razdeljena in sprta? Ali ne bi vsi uvideli, da je to očividno škodljivo in sovražno zavedanje in ciljen zedinjenih narodov?"

"Prav tako tudi resnična Miss Mitchell nehoti služiti našim sovražnikom, ki streme za da bi zasejali med nas neslogot in potem v slabosti, ki bi izvirala za nas iz takih sporov, spali novih sil in moči za same sebe."

"Podpisana sem rojena Amerikanka, poročena z Jugoslovancem."

Mrs. Vladimir Ivanović
New York, 7. aprila 1943

PRIPRAVE V BOLGARIJI

ISTANBUL, Turčija, 18. aprila. — V okolici Soluna se bodo te dni vršili veliki manevri nemških in bolgarskih čet, ki bodo poizkušale preprečiti našo mišljeno invazijo.

Bolgarske čete so koncentrirane blizu Soluna, nemške pa v Makedoniji.

SPLOVITEV SEDMIM HORNIH LADJI

KEARNY, N. J., 19. aprila. — Tukaj so danes splovili tri ladje preganjalke podmornic in dve ladji spremljevalki ruskih čev. Dne 28. marca pa sta bili splovljeni dve enaki ladji.

TATVINA STEAKOV

LOS ANGELES, 19. aprila. — Steve Kormondy, je splovlil tukajšnje mesnice, je splovlil, da so vdrli tatovi v njegovo mesnico, kjer pa se niso doteknili "vinarice" in "hamburjerjev", temveč so odnesli za \$1,500 vrednosti steakov.

Občinsko dete

ROMAN DOJENČKA

spisal

Branislav Nušić

Vzamem ključ in predno sem odprl usta, da jej odgovorim, zapre okno. Začuden sem ob stal in mislil, kaj bi s ključem. Kaj, ko mi ga je pa sama dala! Še bolje! Ako odprem in vstopim, to ni nikakšno razbojništvo.

Grem na dvorišče, odprem s ključem tiho hodnik, vstopim in zaklenem zopet od znotraj in potem, ker sem vedel, kje je spalnica, jo krenem polagoma po prstih naravnost v to sobo. Romaj sem vstopil v sobo, mi že zasepeta iz postelje:

"Ne prižigaj sveče, da tašča ne opazi, kar v temi se slepi pa leži k meni!"

Malo sem pomislil, kaj naj storim, pa sklegem, da jo polušam. Slečem se v temi in ležem.

Ona me čvrsto objame in poljubi ter zasepeče:

"Pomisli, kar ni nikdar stori, nocoj mi je pa privedel svoj mater, da spi pri meni. Meni da misli, da me straži, pa če me niti on ne more, kako me bo ta babura."

Jaz samo molčim, niti ziniti ne smem.

"Zato sem ti tudi pisala, da prideš tako kasno, da baba trdno zaspi."

In me začne zopet poljubljati in objemati, a da vama povem, tudi jaz je nisem pustil pri miru.

"Ali kaj je to, kje so tvoji bratji?"

Jaz sem bil takrat še mlad in nisem imel brk.

"Saj jaz še nikdar imel nisem brk," odgovorim.

"Kako, da jih nisi imel, kaj je tebi, Jovan?"

"Pa meni tudi ime ni Jovan."

"Jovan!"

"Boga mi, gospa, resnico govorim; meni je ime Rista."

"Jovan," zavrešči ona, pa se odgrga proč od mene.

"Jok, nisem Jovan, nego Rista."

Kot da bi jo polil, se skloni na postelji pokoncu, poišče vžigalice, prižge eno pa mi jo pri- nese pred lica; ko opazi človeka, čisto tujega, ugasne užgali- co, hoče vrisniti, a ni mogla od- strana, ali pa si ni upala, da je ne sliši tašča, temveč zarije gla- vo v blazine in začne jokati.

"Slišaj, gospa, nikar jokati, temveč sedi, da se kaj pogovo- riva," ji rečem mirno.

Ali ona niti ne obrne glavo, temveč le joka.

"Pa dobro," izpregovorim, "ako se boš jokala, se bom jaz obrnil in mirno zaspal, a ti me boš zjutraj morala lepo prositi, da se dvignem odtod; ampak jaz ne pojdem, meni je tukaj dobro, da mi ne more biti bolj- še."

Sirota žena je spoznana sama, da ne more biti drugače, neha jokati in se obrne k meni ter se začne opravičevati:

"Odpustite, prosim vas, to je pomota."

"Nič, nič," pravim jaz "opros- tite vi meni!"

"Ne, ali mene je sram, to je strašno! Tuj človek!"

"Saj vi ste čakali tujca in ne svojega moža."

"Res je," doda ona tiše, "ali ... to je moj prijatelj iz detin- stva. Ah, strašno, strašno ... pa potem, prosim vas, s kom sem imela čast, kdo ste vi?"

"Veste, gospa, za vas ni ta- ko važno, kdo sem, nego kaj sem —"

"Vi?"

"Da jaz, a povedal vam bom po pravici. Vidite jaz sem lo- pov!"

Sirota žena je osupla vzdrh- tela, potem se jej vlije potok solz in začne trepetati kot ra- njena košuta, a glavo stisne v blazine in si je ne upa vzdigni- ti.

Pustil sem jo malo, da se iz- joka in da jo mine strah, po- tem sem jej rekel čisto mirno in tiho:

"Nikar se ne bojte, ker sem čisto miren in dober človek, sa- mo denar imam rad."

"Nimam, nimam, nimam ni- česar," reče, ne da bi vzdignila glavo z blazine.

"To ni res, da ga nimate, vi ga imate: veste, notri v škata- lji."

Ona skoči kot da jo je vgriz- nila kača, pa zavrešči:

"Jaz bom poklicala na po- moč!"

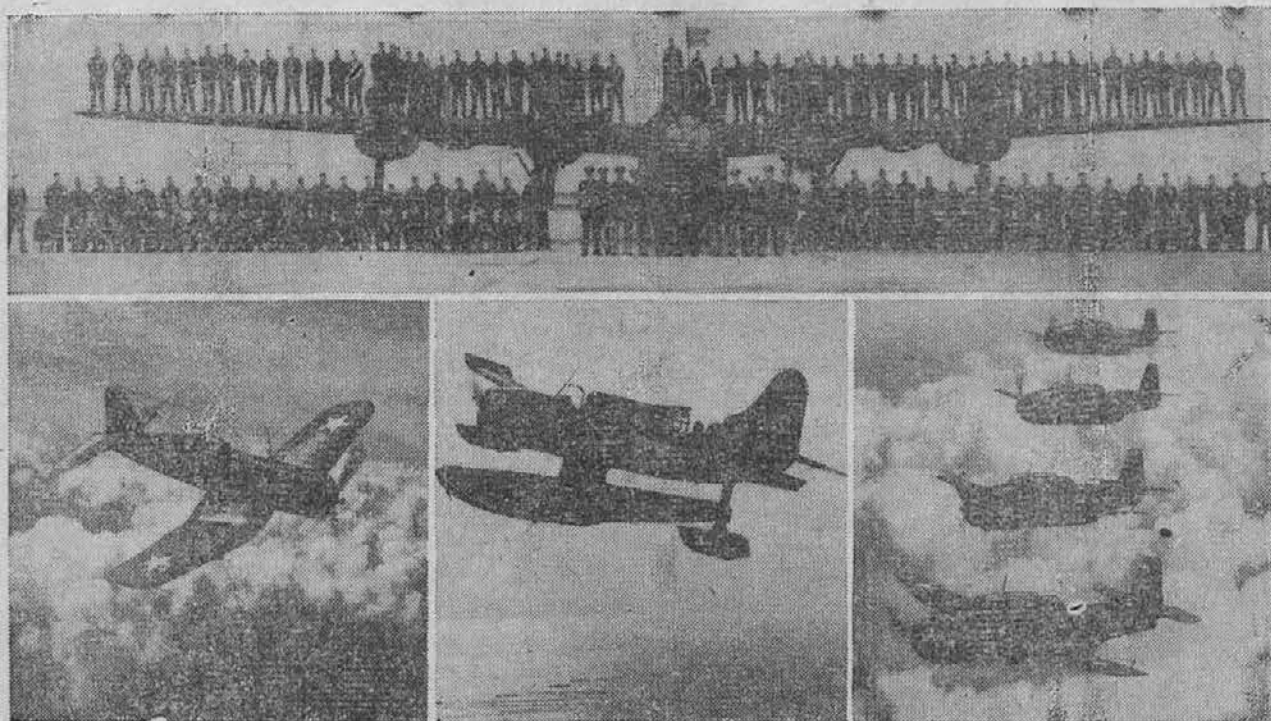
"Izvolite, prosim vas," ji re- čem zelo ljubeznivo, "zakaj pa ne, prišla bo vaša tašča, in jaz ji bom povedal, da sva se prav- sladko ljubila in objemala; za- kaj bi jej ne priznal, priznanje je zmeraj zelo velika olajševal- na okolnost."

Gospa Lenka vidi, da se je u- jela, in da ne more nikamor, pa se dvigne in sede na posteljo. Ako sama sedi, bi bila sramota, da jaz ležim, zato se dvignem tudi jaz, in tako "in gliže" se- deča v postelji nadaljujeva raz- govor.

"Pa dobro, povejte, kaj ho- čete —" reče odločno.

(Dalje prihodnjiti)

Ogromna ameriška letala

Na sliki zgoraj je velik ameriški štiri motorni bombnik, na čigar krilih stoji večja skupina vojakov. Na spodnjih treh slikah pa so bojna letala v akciji.

Govor dr. Jukića po- močnika ministra za zunanje zadeve

G. Ilija Jukić je naslovil dne 1. februarja narodu v domovi- ni naslednji govor preko lon- donske radio oddaje:

Vrhovno načelo, na katerem je zgrajena nacistična in faši- stična propaganda, je bilo in o- stane: "Lažite, lažite, kar na- prej lažite, nekaj bo le ostalo".

Agenti nacistične propagan- de se krčevito drže tega načela — prav posebno v tolmačenju odnošajev anglo - saksonskih velesil s Sovjetsko Rusijo; po- polnoma so si na jasnem, da pomenijo dobri odnošaji teh dveh velikih taborov sigurno smrt zanje. V senci te bojazni stereotipno ponavljajo kakor papige, povsod v vseh deželah in ob vsaki priliki, naslednje stavke: "Angleži in Amerikan- ci so prodali Evropo komuni- stični Rusiji, nova Jugoslavija bo postavljena pod boljševistič- no nadoblast, Turčija bo posta- la ruski protektorat itd."

Pavelčev boss Kasche, ki je nemški poslanik v Zagrebu, je izjavil lani, dne 21. januarja, med drugim tudi naslednje:

"Na vzhodu nam še vedno grozi boljševistični sovražnik sveta. Ravno njemu pa name- ravata Amerika in Velika Bri- taniija žrtvovati evropske nara- de, njemu in njegovemu nožu, da bi ameriški in angleški židje mogli za vedno zavarovati svo- jo dominacijo nad vsem sve- tom."

Tako je govoril tudi Hitler v svoji proklamaciji, katero je naslovil nemškemu narodu. Ka- sche spoznava vsak dan nano- vo, da Hrvati, ravno tako ka- kor njihovi bratje Srbi in Slo- venci, čakajo no svojo osvobo- ditev in odrešenje s strani Bri- tancev, bratov Rusov in Ameri- kancev, in si zaradi tega veno- mer iznišnjuje novih groženj in

nevarnosti, pretečih hrvaškemu narodu. V imenu Hitlerja, ki je prekršil vse svoje najsvetejše obljube, si upa trditi: "Ame- riške in angleške obljube so la- ži; hočejo vas najprej potisniti pod srbski jarem, a potem vse skupaj oddati boljševiški nado- blasti". Te gorostasne nemške laži so najboljši dokaz za to, kako vroče jim je pod petami na Hrvaškem in da jim hrvaški narod, izvzemši ustaških hudo- delcev, ničesar ne veruje.

Nacisti in fašisti so zgradili, in še vedno grade, svojo politi- ko na lažeh, podvali in nasilju, na zablodah, zmešnjavah in prepirih; oni nočejo verjeti, da so jim te metode napram našim velikim zaveznikom izpodlelele. Velika Britanija in Sovjetska Rusija sta podpisali lani dne 26. maja, politično in vojaško po- godbo, ki veže obe velesili do konca te vojne in potem še za polnih 20 let, sledečih podpisu mirovne pogodbe.

Lani dne 6. novembra je izja- vil Stalin: "To je odločilni pre- obrat v odnošajih med Sovjet- sko Zvezo in Veliko Britanijo."

Britansko-ruska zveza določa, da bosta oba naša velika zavez- nika tudi po vojni kar najtesne- je sodelovala v smislu vzdrževa- nost, toda predno sva se malo nja miru in preureditve Evrope na temeljih Atlantskega Char- terja. Peti člen te pogodbe veli dobesedno:

"Oba zaveznika sta si složna v tem, da bosta po sklepu miru, sporazumno in v najtesnejšem prijateljskem sodelovanju, str- mela za organizacijo varnosti in gospodarskega napredka v Evropi. Upoštevala bosta inte- rese zedinjenih narodov v tem pogledu in delovala v skladu z naslednjima načeloma: ne bosta zahtevala teritorialnega raz- širjenja zase in ne bosta se vmešavala v notranje zadeve drugih držav."

Stalin sam pa je izjavil lani, dne 6. novembra:

"Program britansko-sovjet-

ske - ameriške koalicije je na- slednji: ukinjenje rasnih pred- sodkov, enakopravnost narodov

in nedotakljivost njihovih o- zemelj, osvoboditev podjarmlje- nih narodov in vzpostavitev njihovih suverenih pravic in svobode, da si ustvarijo svoje notranje organizacije po svoji volji. Gospodarska podpora po vsem onim deželam, ki so trpe- le, tako da bodo imele potreb- na sredstva za doseg materi- jalnega blagostanja; uvedba de- mokratične svobode in uničenje Hitlerjevega reda."

Prav posebno je Stalin po- vdarjal, da so v zmoti oni, ki tr- de, da radi ideoloških razlik med Britanci, Amerikanci in Rusi, ne bo moglo priti do moč- ne koordinacije nastopa proti sovražniku, ki jih vse ogroža s podjarmljenjem, divjaštvom in srednjeveškimi hudodelstvi ter je zaključil z izjavo, da je ravo nasprotno opaziti tesnejše sodelovanje med njimi.

Tudi g. Eden je v spodnji hi- ši izjavil, da britanska vlada, v skladu z določbami britansko- ruske zveze, vzdržuje nepresta- ne stike z vlado Sovjetske Ru-

sije v vprašanih formuliranja- povojne politike. Ti stiki so vsem malim narodom najboljše jamstvo za obnovitev njihove svobode in za njihov napredek v srenejšem razdobju njihove- ga obstanka, ki bo nastopil po zmagi naših velikih zaveznikov, s katerimi bomo zmagali tudi mi.

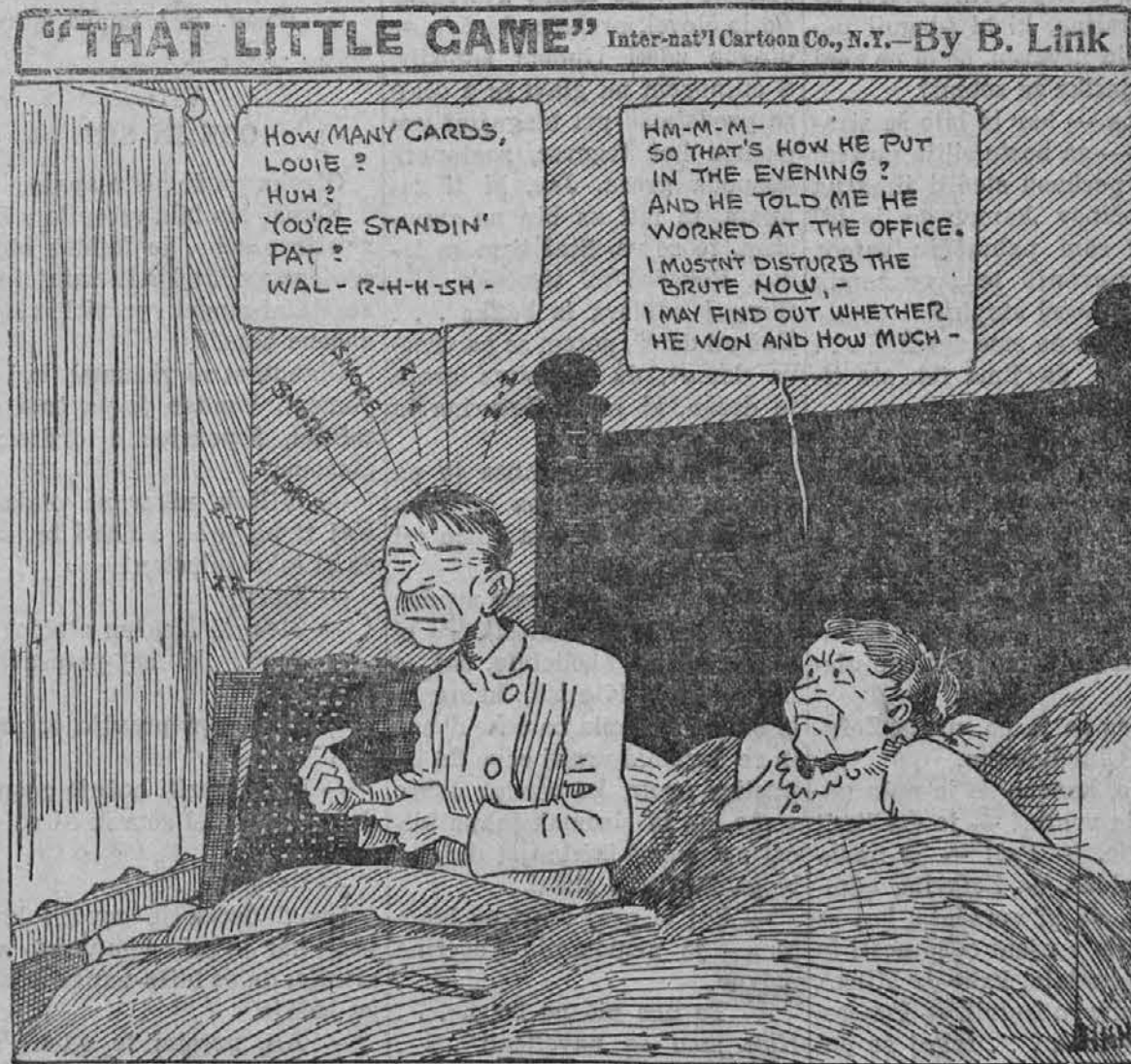
Britansko - ruska zveza je posebno važna za vse Slovane, ker je najboljše jamstvo, da bo- do vsi Srbi, Hrvati in Slovenci, kakor tudi Slovaki, Čehi in Po- ljaki končno vendar enkrat do- bili svoje prave narodne meje proti Italijanom, Nemcem in Madžarom, ter da jih bodo tudi trajno ohranili.

Kupujte vojne bonde in vojno-varče- valne znamke, da bo čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

STOP Scratching *Relieve Itch Fast*
For quick relief from itching caused by eczema, athlete's foot, scabies, pimples and other annoying skin troubles, use cooling, medicated, liquid D. D. D. PRESCRIPTION. A doctor's formula. Goggles and stainless. Soothe, comfort and quickly calm intense itching. 35c trial bottle proves it, or money back. Don't suffer. Ask your druggist today for D. D. D. PRESCRIPTION.

SEZNANITE JAVNOST
Z VAŠO TRGOVINO
POTOM...

'Enakopravnosti'

SQUIRE EDGEGATE —Miss Tricolet Takes Out a Little Conceit

Let Everybody Know You're Investing
10 Percent of Your Income in War Bonds

The attractive red, white and blue window sticker, pictured above, is the new yardstick of patriotism in the War Bond drive throughout the country. With the slogan, "Everybody every pay day, ten percent," sweep- ing government's appeal for funds with which to help finance the war. The sticker displays the "ten percent" sticker is doing its share toward victory for America and the United Nations. The stickers are being dis- tributed through local War Savings Chairmen.

U. S. Treasury Department

P. DECOURCELLE:

MOČ LJUBEZNI

ROMAN — I. DEL

Od strašne tragedije, ki je tako temeljito izpremenila vse njegovo življenje, je že stokrat zrl smrti v obraz in vedno jo je pozdravljaj z zaničljivim smehljajem. Danes se je pa prvič bal.

Bal se je žalostne smrti, ki ga je čakala. Gotovo bi ostala nekažnovana.

Komu bi pa prišlo na misel iskati truplo v tem brlogu? Spomnil se je na razna poročila v novinah o najdenih okostnjakih, ki so jih odkopali šele po dolgih letih v kletah starih hiš. Spomnil se je, da je čital nekoč o človeku, ki so ga našli zvezanega in z zamašenimi usti v sobi, kjer so ga bili roparji pustili javno pod pretvezo, da je odpotoval; truplo so našli šele čez več tednov, ko so bili lopovi že davno na varnem.

In v razvneti fantaziji je znova videl strašno noč, ko se je kruto osvetil, videl je moža, ki mu je bil izročil otroka, videl je lopova, kako beži s smehljajočim se spečim bitjem v temno noč.

Ali je zdaj sam kaznovan zato, ker je sodil druge? Da in kazen je grozna.

Malo je manjkalo; da ni kriknil: Milosti! Toda ponos mu je zadržal ta vzklik na ustih.

Sicer pa, kdo ve, ali bi se rešil, tudi če bi zdaj na vse pristal? Ali bi mu lopova prizanesla?

Kdo ve, če nista sklenila oropati in umoriti ga, da bi njun zločin ne prišel na dan?

Ne, ne, raje umreti, nego ukloniti se tem tolovajem...

Umreti... on!... Kaj pa otrok? Mu bosta roparja prizanesla? Ali se ne bosta hotela iznebiti ne neprijetne priče, tega fantalina, ki bi utegnil postati celo nevaren, če bi ne znal držati jezika za zobni?

Ali pa — kar bi bilo še strašnejše — ga bosta silila po tem prvem poskusu slediti jima na pot zločinov, kamor ga je bil Ramon sam pahnil in kamor po zatrevanju lopovov samih deček ni hotel stopiti.

Ne, to se ne sme zgoditi!... Ukloni se, da jima teh sto tisoč frankov.

Ves osramočen je sklenil prositi milosti. Hotel je lopovoma celo obljubiti, da ju ne bo izdal, samo da bi rešil otroka.

Toda v hipu, ko je hotel izpregovoriti, mu je ušel pogled na Milčka, čepečega v kotu. Tudi deček ga je nepremično gledal.

Ta čas se je pa vrnila Zefyrina s Claudinetom.

— No, končno se je naša gospodinja vrnila! — je vzkliknil Panoufle. — Pst! — je nadaljeval videč, da Zefyrina odpira usta, da bi vprašala, kaj se je zgodilo v njeni odsotnosti in da bi povedala, kako je Milček na kolodvoru izginil. — Pst, gospa Zefyrina... takoj se pomemimo... Najprej pa nama prinesite dobre jedi in pijačo... Ponoči naju čaka... delo. Prinesite nama tudi karte, da nama ne bo dolgčas, ko bova bedela... Igrala bova zločinski piket...

Zefyrina je po svoji stari navadi molče ubogala.

Sicer ji je pa Slimak pokazal s prstom na jeta in v takoj je razumela, da mora držati jezik za zobni, dokler ji sama ne pojasnita, za kaj gre.

Takoj, fantiča, zdaj pa le hitro spat, — je dejal Slimak, ko je bilo na mizi vse, kar sta s Panouflem želela. — Panoufle vama posodi za noč svojo luknjo. Mi imamo še važne opravke in vaju ne potrebujemo.

Prerdno je odšel iz sobe, se je Milček še enkrat ozrl na Ramona in Ramon je čutil, kako mu vliva ta čisti in zaupljivi otroški pogled pogum v srce.

Vendar so mu pa napočili strašno dolgi in mučni trenutki. Tolovaja sta sedla za mizo in ga ves čas opazovala. Bila sta povsem mirna, čeprav sta snovala tako grozen zločin.

Pošteno, brez prepira sta si razdelila, kar sta bila ukradla grofu, Panoufle je stopil pred Zefyrino in ji z galantnim poklonom ponudil prstan.

Bila sta mirna v trdnem prepričanju, da pojde vse po sreči. Pila sta, metala karte, se pogovarjala o svoji žrtvi, kovala na glas svoje načrte, zadovoljna z deležem, ki bi moral odpasti na vsakega po zločinu.

Mirno sta se pogovarjala, kaj storita z grofom, če se bo upiral. In govorila sta tako, da Ramon niti najmanj ni dvomil, da mislita s svojimi grožnjami resno.

— Če bo krvavel! — — — ne trdim, da ne bo malo krvavel! — je dejal Slimak hladnokrvno, — mu bomo kri kaj hitro ustavili; na rano je treba položiti malo smodnika in ga zažgati, pa se kri takoj ustavi. To ne boli hudo... posebno ti stega ne, ki samo gleda... Zefyrina obveže rano s platnom in svežim maslom, pa se ne bo več videla.

Potem sta se pomenkovala o najkočljivejši operaciji, namreč o tem, kako pojmeta s čeki v banko po denar.

— Veš kaj, prijatelj, najbolje bo, če si kupiva za cekine, ki jih imava vsak svoj ponošen suknjič — je menil Panoufle. Če je človek prelepo oblečen, se utegne zdeti ljudem sumljiv. S cilindrom na glavi in z očali se predstaviš pri blagajniškem okencu kot trgovec, zastopnik gospoda grofa. Jaz, ki ti zapam, te niti za hip ne zapustim, to se ve. Stal bom za teboj. Pokažeš mi tisočake... Skupaj odideva iz banke... Daš mi delež, potem se pa vrneva domov, da izpustiva grofa in dečka, ki ju bo Zefyrina ta čas tu stražila.

— Da. Grof in fante jo pa uberata naravnost na policijo, ovadita nas in kmalu bomo vsi trije pod ključem.

— Mož velikega sveta vendar ni zmožen take podlosti. To bi se vendar ne spodobilo, saj je baron. To bi bilo isto, kakor če bi midva dvignila na čke denar in se pozabila vrniti sem, da izpustiva grofa, ko vendar dobro vemo, da bi siromak lahko klical na pomoč štirinajst dni, pa bi ga nihče ne slišal.

— Saj bi prej umrl od lakote, — je pripomnila Zefyrina naivno.

— To nas nič ne briga... Hiše smo se naveličali... Preselimo se... Imamo pravico pozabiti tu, kar hočemo, ker smo plačali najemnino za tri mesece.

— Jaz, — ga je prekinil Slimak, — jaz pa nisem za to, da bi pustili tu truplo... Sodišče bo zadevo preiskovalo in naprtili nam toliko sitnosti, da ne bomo vedeli kam z njimi... Sicer pa, obljubo je treba izpolniti, a človek našega kova razen besede itak ničesar nima. Zato bomo tudi prosili gospoda grofa, naj nam da častno besedo, da bo nas pustil pri miru, a jaz mu verjamem da bo obljubo držal.

Ko je bil načrt tako zasnovan, sta se lopova lotila kart. Zefyrina je morala skrbeti, da sta imela vedno polna kozarca,

Na levi sliki je videti angleške saperje, ki iščejo zakopane mine, na desni pa je poškodovan nemški tank, katerega so pustili bežeti Nemci na svojem begu za seboj.

toda izjemoma se to pot nista hotela napiti. Hotela sta ohraniti hladno kri, ker nista zapala drug drugemu.

— Pojdi pogledat, če fantiča že spita, — je dejal Slimak Zefyrini, — pa tudi ti lahko ležeš k počitku.

— Gospod grof vas iz svoje-ga koticika ne bo opazoval, Zefyrina... Lahko se slečete pred njim. Ta hip mu pač ne pride na misel nobena grdobija...

Ve, da bo zgodaj zjutraj ob en uhelj, če se ne ukloni. Bogme, ta se zvija!

— Kako se more zvijati, ko je pa zvezan?

— Zvijaj se moralno, gos ne-umna!

Zefyrina je legla spat.

Ta nestvor je razumel samo toliko, da sme k počitku. Vajena ubogata moža in Panouf-la je pa poprej še pogledala, če Milček in Claudinet že spita. Prepričala se je, da sta v postelji.

— Spita, — je dejala in za-prla vrata.

— Pojdi no že spat! — je zagodrnjal Slimak.

In obrnjen k Panouflu je de-jal:

— Revanžo si mi dolžan.

— Izvoli. Saj imava dovolj časa... Mešaj!

VIII. OČE IN SIN

Otroka pa še nista spala. Komaj sta bila vstopila v Panouflov sobo, je Milček objel svojega prijatelja in zahtel ta-ko, da ni mogel spraviti iz sebe nobene besede.

Claudinet ni razumel, kaj to pomeni. Vendar je pa tudi on zahtel, šepetajoč z drhtečim glasom:

— Milček, nikar ne plakaj! Kaj ti pa je? ... Kaj te teži, da si tako žalosten?

— Zločin!

— Zločin? Kakšen zločin?

— Tisti, ki se pripravlja tamle.

— Zločin pripravljajo, pra-viš?

— Da. Umoriti hočejo gospo-da, ki je prišel sem in ki so ga zvezali.

— Umoriti...

Ubogi deček je govoril hro-peče, kar je pri njem vedno po-menilo, da se bliža napad hude-ga kašlja.

— Ali, prosim te, nikar ne kašljaj! — je vzkliknil Mil-ček proti svoji volji. — Zdaj mislijo, da spiva; če boš pa kašljaj, bodo vedeli, da še ne spiva in da nekaj slutiva.

Nekaj časa sta oba molčala. Claudinet je moral napeti vse sile, da je premagal kašelj, ki mu je silil v grlo.

— Slimak je vendar moj stric, — je dejal Claudinet, — Zefyrina pa moja teta... Ona je tvoja mati, on pa tvoj oče... Zakaj ju dolžiš? V knjigah, ki sem jih čital v bol-nici, stoji, da sin nima pravice soditi svojih roditeljev.

— Vem, da otrok nima pra-vice soditi svojih roditeljev, to-da če snujejo zločin, je njego-va dolžnost preprečiti njihove, naklepe, ne da bi jih izdal ali izročil pravici... In baš to hočem storiti.

— Kaj nameravaš?

— Pobahali so se vpričo me-ne, da dobe od tega gospoda bogato odkupnino in da jo do-be, ga hočejo grozno mučiti. Morda ne pride živ in zdrav iz te pasti niti če jim bo plačal odkupnino... Slutim... ah, Claudinet, bojim se izgovoriti na glas to obdolžitev... slu-tim, da bo umorjen.

— Umorjen!

— Kaj ti nisem že večkrat pravil, da mi neprestano zveni po ušesih kriki nesrečnega mo-ža v Moisdonu, ki sta ga davila.

Claudinet je dobro razumel bolest, ki je stiskala njegove-mu prijatelju srce.

— No, kaj storiva? — je vprašal po kratki pavzi.

— Rešiti morava tega gospo-da.

— Rešiti ga? ... Kako ne-ki?

— Ne vem, — je odgovoril Milček, — ... ne vem. toda re-šim ga.

Zópet sta nekaj časa molča-la. Kar sta začela Panouflov glas za steno:

— Ah, v karte mi gledaš, ci-gan! ... Kaj ne vidiš, da naju grof opazuje? Kaj si bo pa mislil o tebi?

— Ali drže okna te sobe na dvorišče? — je vprašal Mil-ček tiho.

— Da, — je odgovoril Clau-dinet, — in v oni hiši tam sta-nujejo cunjarji, ki delajo po-noči in ki jih ob tem času še ni doma.

— Kaj pa vrata na ulico?

— Odpirajo in zapirajo se pri nas na gumb, ki se nanj pritiska. Znotraj so zapahnje-na z lesenim zapahom. Hišnika ni, pač pa je v pritličju skla-dišče trgovca s kostmi... Na hodniku vedno stoje velike vre-če.

— Po tej poti pridem iz hiše.

— A jaz?

— Ti tudi.

— Kaj pa mreža?

— Treba bo zlesti skozi njo. Saj veš, da je Panoufle eno pa-lico iz nje izruval. Skozi to od-

Zavezniško vojaštvo v Afriki

Odklonitev davčne predloge

Na gornji sliki sta kongresnik Robert L. Doughton iz North Caroline, in kongresnik Frank Carlson iz Kansasa, ki sta se udeležila kontroverze v zadevi Rumlove davčne predloge, ki je bila, kakor znano, poražena.

Slaven dirkač

Na sliki je konj Count Fleet, slaven dirkač, o katerem sodijo, da bo odnesel prvenstvo v 1943 Kentucky Derby-ju.

Mali oglasi

Išče se dek-le

za pomagati s hišnim delom, po-šli in ob sobotah, ter stalno v poletnem času. Vpraša se na 1311 E. 55 St.

Dečki in dekleta

nabirajte gliste in takozvane "night crawlers," v vašem prostem času. Plača se \$2.00 galo-no, ali 50c kvart. ART MAL-LOY, 1311 E. 55 St.

Proda se

en akter zemlje; 87 čevljev spre-daj, na Aurora Rd., 93 čevljev na McCracken Rd., 463 čevljev globoko. — Cena \$700. Poizve se na 21400 Aurora Rd., John Shimitz. (11 milj od Clevelan-da).

Oblak Furniture Co.

Trgovina s pohištvo
Pohištvo in vse potrebšči-ne za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HEnderson 2978

Ako iščete

dobrega popraviljalca za vaše čevlje, pridite k nam. Vedno pr-ovrstno delo. Popravljamo sta-re čevlje ter imamo polno za-logo finih, novih moških čev-ljev. Cene zmerene.
FRANK MARZLIKAR
16131 St. Clair Ave.

SAMOSTOJNO DRUŠTVO LOŽKA DOLINA

Uradniki za leto 1943 so sle-deči: predsednik Frank Baraga, 7702 Lockyear Ave.; podpred-sednik Jérnej Krasovec; tajnik Frank Bayec, 1097 East 66 St. Henderson 9183; blagajnik in zapisnikar John Leskovec, 13716 Darley Ave.; nadzorniki John Lokar John Sterle in Charles Koman.
Seje se vršijo vsako tretjo sredo v mesecu v S. N. Domu, št. 4 staro poslopje. Društvo sprejme nove člane od 16 leta do 45 leta s prosto pristopnino ter zdravniško preiskavo.
Društvo plača \$200.00 smrtn-nine in \$7.00 na teden bolniške podpore za \$1 mesečnine. Za sprejem ali pregled novih čla-nov so vsi slovenski zdravniki.
Za nadaljnje informacije se obrnite na društvene odbornike.

Mali oglasi

Ženske

18 do 35 let za delo na Singer šivalnih strojih. Izkušnja ni zahtevana. Išče se tudi moške-ga za tovarniško delo. Dobra plača.
MEMORIAL GRASS CO.
7400 Stanton Rd.

IŠČE SE MOŠKE IN ŽENSKE

nad 21 letom starosti, ki lahko izkažejo svoje državljanstvo in ki niso sedaj zaposleni pri obrambnem delu. Imamo delo za 2. in 3. šift. Predznanja ni treba.

Pump Engineering Service Corp.

12910 TAFT AVE.
prva cesta severno od St. Clair Ave., od E. 131 St.

TEŽAKI

za prejemanje železja
ZUNANJE DELO
INSPEKTORJI
z ali brez izkušnje
DELO ZNOTRAJ
Visoka plača na uro

Cleveland Tractor

19300 EUCLID AVE.

Izurjeni operatorji

na
BORING MILLS
(Horizontal in Vertical)
VELIKIH STRUGALNIKIH
RADIAL DRILL
Plača na uro, poleg "overtime." Če ste sedaj zaposleni pri obrambnem delu, se ne prijavljajte.

Wellman Engineering

7000 CENTRAL

Otvoritvena posebnost

STENSKI PAPIR, preko 1000 novih 1943 vzorcev na izbero.
Posebnost od 1/4 do 1/2 ceneje.
NATIONAL WALL PAPER & PAINT CO.
6922 St. Clair Ave.

Prav vesele velikonočne praznike želi vsem

DR. J. V. ZUPNIK

ZOBOZDRAVNIK
6131 St. Clair Avenue
vhod iz 62. ceste

Dr. Zupnik vam nudi kompletno zobozdravniško postrežbo, pa najsi potrebujete malo zalitje, izdiranje ali kako drugo zobozdravniško delo.

Ne glede kje delate ali stanujete, vedno vam bo priključeno obiskati dr. Zupnika ob vsakem času, ki je prikladen za vas. Ni treba nobenega dogovora poprej.

HELP FINISH THE JOB

EVERYBODY
EVERY PADDY
IN WAR BONDS

10 PER CENT

Podprimo borbo Amerike za demo-kracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondov in vojno-varčevalnih znakov!

S. Treasury Dept. WSS 722E

Courtesy Stockton, Calif. Record